

Kanizsai Miklós, Ulving bíró és a Dömés Szűzek várbeli telkén újjáépül a mult

Két kis palotát legyőztek az évszázadok „szemben a Budai Városházával”

A budai Várhegy *rész* városképe felett most már szigorúan örökdiem csak a Közmunkatanács, hanem a várbeli előljáróság is. Csak olyan építkezést vagy átalakítást engednek meg, amely a *korhűség* tiszteletbentartásával illeszkedik az utcák és terek hangulatába. *Legfeljebb két emelet magas házat* lehet építeni, sőt szó van arról is, hogy a *multbeli hibák* korrigálására néhány felső emelet lebontását elrendelik.

Kivételt nem tesznek Erre legjellemzőbb, hogy az *előljáróság* maga is helyhiánnyal küzd, egyes osztályait (például az anyakönyvi hivatalt és a leventeparancsnokságot) a Horváthkertenél kellett elhelyeznie, *mégsem gondolnak a szentháromságtéri törzsépület bővítésére*, nehogy elrontsák a remek barokk palotáska eredeti arcát.

A várkerület házainak zöme kétszáz évnél idősebb, de *nem ritkák a háromnegyszázéves paloták sem*. Közülük sokat műemlékké nyilvánítottak s ezeket minden módon igyekeznek konzerválni, *eredeti alakjukban megőrizni*. Az öreg épületek gyakori külső és belső javításra szorulnak, hogy antikvitásuk mellett esztétikai értékük is emelje a városkép szépségét.

Búcsúzó öregek

Minden gondosság mellett is elkövetkezik egy időpont, amikor *nincs tovább*. Most például a *Szentháromság-utca* két öreg háza mond búcsút örökre. Anyyra elkorhadtak az évszázadok során, hogy hamarosan *eltakarításukhoz lát a bontócsákány*, nehogy életveszélyt okozzanak a rogyant főfalak, s omladozó lépcsőházak.

Ez a két épület a Mátyás templommal és az előljáróság épületével áll szemben, s az egyiken, a térre néző sarokházon a következő tábla olvasható:

ITT ALLOTT 1391-BEN UDVARI TARNOKMESTER KANIZSAY MIKLÓS HÁZA, MELYET A FLÓRENCI BERTI ANGELOTÓL 600 ARANYFORINTON VETT. MELLETTE ÉJSZAK FELÉ, ALLOTT AKKOR NYÜLSZIGETI DÖMÉS SZŰZEK HÁZA; NYUGOT FELÉ PEDIG, VAGYIS SZEMBEN A VÁROSHÁZZAL 1375-1385-IG ULVINGNAK, BUDAVAROS BÍRAJÁNAK HÁZA ALLT.

Az emléktábla, amely ilyen módon utal a multra, a »városháza« megjelöléssel a jelenlegi előljárósági épületet

illeti. *Amikor még Buda önálló város volt*, valóban ez a szép kis barokk palota volt a *városházája*.

Ujjászületik a mult

Kétszázötven évvel ezelőtt, 1692-ben épült a városháza-előljáróság. Nem sokkal később, 1723-ban leégett, de már 1724-ben *ismét felépítették* s kedves, öreg ablakai azóta nézegetnek át a koronázó főtemplom felé. Pompás barokk lépcsőházát sok ügyesbajos polgár koptatta *kétszázhusz esztendő alatt*. Ennyi idő alatt sem változott semmit.

Nála is sokkal öregebbek a *szenkhözt* álló, szép barokk házacskák, amelyeket most le kell bontani. A telekkönyv tanúsága szerint egy rég kihalt, budai patricius család utolsó leszármazottainak, *Verderber Rózának és Katalinnak* tulajdonában voltak; 1906-ban vásárolta meg dr. Nemes Antal püspök, 1912-ben pedig 70.000 koronáért a *székesfőváros tulajdonába kerültek*.

A város néhány hivatalt, a tisztiorvosi szobákat, s legutóbb az I. kerületi légvédelmi ligát helyezte el a szomszédos két épületben. A földszinten *üzlet-helyiségek* voltak. Ezeknek ósdi vasajtaja már *lezárult*, s ákombákom-betűkkel írott papírlap adja tudtul: »A ház lebontása miatt elköltöztem.«

Mindkét bontásra kerülő épület *műemlékké* volt nyilvánítva, s ezért az illetékes hatóságok akként rendelkeztek hogy *ugyanabban a stílusban kell újjáépíteni őket*, ahogyan évszázadokig ott álltak poétikusan.

Egy régi adósság

Ezúttal a két házat eggyéépítik, s a poraiból megelevenedő, öreg palota megújításának tervét a történeti stílusok kiváló építőművésze, *Wälder Gyula* műegyetemi professzor készítette.

A régi újpalotával egyben: *függő adósságot is rendez a főváros*, amikor ott a várbeli plébániának készít szép hajlékot, szemben a főtemplommal. A *plébániahivatal* hajdanában azon a telken állott, ahol évtizedek óta a *pénzügyminisztérium* palotája van. Annakidején nem találtak megfelelőbb helyet az új minisztériumnak.

Csereképpen ígérték más telket, vagy házat a plébániának, de mostanig odázódott a megoldás, s az egyházi hivatalnak egy *disztéri* bérházlakásban kellett meghúzódnia. Most majd, Kanizsai Miklós egykori telkén, szép és jó elhelyezéshez jut a hivatal.
 Kenessey Péter

Közp. nyomt. XX. cs. 23. sz.

Szerző: <i>"Kanizsai M. Ulving bíró"...</i> Cím: <i>Két kis palota a Városházánál</i>		Budapestre vonatkozó újságcikkek	
		Osztalvozás 725.091 "1943"	
Forrás: <i>Magyarország</i>	(Hely)	(Köt. v. füz.)	(Oldal)
1943. júl. 6.	(Helyszám)	(Személy)	(Székesfővárosi házinymda 1926 - 8961)